

Gondolatok az intézkedéstaktika- oktatás fejlesztési lehetőségeiről a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán

MÁTÉS Gábor¹

Dolgozatomban a rendőri intézkedéstaktika Rendészettudományi Karon történő oktatásának fejlesztési lehetőségeihez igyekszem hasznos és könnyen alkalmazható módszereket, ötleteket adni. A rendőrök intézkedéstaktikai felkészítésének kiemelt szerepe van a saját és a civil lakosok biztonságának érdekében, ezért e tantárgy oktatására különös figyelmet kell fordítani. Az alábbiakban igyekszem rámutatni az egyes tanszékek közötti együttműködések jelentőségére, a megfelelő szakirodalom alkalmazásának lehetőségeire, a tantárgy gyakorlat-központúságára és a rendészeti szocializációs órák adta fejlesztési lehetőségekre. Nem utolsósorban igyekszem hangsúlyozni a pedagógiai képességek kiemelt szerepét a felsőoktatásban.

Kulcsszavak: intézkedéstaktika, oktatás, testi kényszer, biztonság, kommunikáció, rendészeti szocializáció

1. Bevezető

Az intézkedéstaktika oktatásának kiemelt szerepe van a rendőrök képzésében. Gyakorlati tantárgy, amely magában foglalja más tantárgyak tudásanyagát is, úgy mint a pszichológia, a kommunikáció, a testnevelés vagy az informatika. Hiányos, felületes elsajátítása, illetve szinten tartásának mellőzése komoly veszélyeket rejt magában a rendőrök, sőt a civil lakosok életére, egészségére, biztonságára nézve. Oktatását kötelesek vagyunk a legmagasabb színvonalra emelni. Nem elég a legjobb tudásunkat latba vetni. Nyitottnak kell lennünk más intézkedéstaktikai szakemberek véleményére, meglátásaira akkor is, ha az a miénktől eltér, valamint kötelességünk felhasználni más tudományterületek elért eredményeit, elsősorban a pedagógiáét.

Dolgozatomban az intézkedéstaktika oktatásának fejlesztési lehetőségeire igyekszem rámutatni a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán (RTK).

¹ Mátés Gábor, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola, doktorandusz.
Gábor Mátés, University of Public Service Doctoral School of Police Sciences and Law Enforcement, PhD student.
E-mail: matesg@budapest.police.hu

2. A pedagógiáé a jövő

A magyar rendőriskolákban az intézkedéstaktika-oktatók jellemzően intézkedéstaktikai és/vagy lökiképzői szaktanfolyamot végeztek, részben ezáltal váltak jogosulttá a rendőrhallgatók képzésére. Az oktatói státusz betöltésének jelenleg nem feltétele a pedagógiai végzettség vagy a pedagógiai jártasság sem az RTK-n, sem más rendőriskolákban.

A tudásból nem következik egyértelműen a tudás átadásának képessége is. Messterien kezelni egy lőfegyvert, vagy a lőfegyver kezelését megtanítani egy csoport minden egyes tagjának teljesen különböző képességeket igényel. A pedagógus olyan oktatásmódszertani ismeretekkel rendelkezik, amely nem pótolható vagy helyettesíthető hosszú évek rendőri tapasztalatával sem. A magyar rendőrség az 1990-es évektől folyamatosan modernizálódik, távolodik a militarizáltságtól. Már nem tömegként tekint a kiképzendő állományra, hanem különböző képességű egyénekként. Nagyobb hangsúlyt kap a differenciált oktatás, az egyénre szabott képzések, az egyén erősségeinek kiaknázása, ami mindenképpen pedagógiai tudást igényel. Az RTK oktatási céljai közt szerepel többek között az is, hogy magas önbecsülésű tiszteket neveljen. A pedagógia a személyiséggel és annak fejlesztésével foglalkozó tudomány, ezáltal a legalkalmasabb a fenti cél megvalósítására. E végzettség vagy jártasság hiánya destruktív nevelési módszereket eredményezhet.

Új intézkedéstaktika-oktatói státusz meghirdetésekor érdemes lenne előnyként feltüntetni a pedagógiai végzettség meglétét. Az első néhány tanórát javasolt lenne egy pedagógus kolléga felügyelete alatt tartani, és az esetlegesen javításra szoruló módszerekről konzultálni. A meglévő kollégáknak is hasznos lenne rendszeres időközönként lehetőséget biztosítani pedagógiai továbbképzéseken való részvételre.

3. Az intézkedéstaktika tantárgy felhasznált irodalma

Az RTK honlapján intézkedéstaktika tantárgy alatt a következőket találjuk:

- Kötelező irodalom: az 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről; a 30/2011. BM rendelet a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról; a 18/2008. (OT. 10.) ORFK utasítás a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásáról; a 44/2018 ORFK (VIII. 23.) utasítás a magyar rendőrség lövészeti szakutastásáról és Porkoláb Imre *Szolgálj, hogy vezethess!* című munkája.
- Ajánlott irodalom: William H. McRaven: *Vesd be az ágyad!*; A. North – Ian V. Hogg: *Lőfegyverek könyve*; Migléc Gyula: *Lökiképzés alapismeretek. I.*; Ant Middleton: *Utánam! – Vezetélmélet a frontvonalból*; A. E. Hartink: *Pisztolyok és revolverek nagyenciklopédiája*; A. E. Hartink: *Pisztolyok és revolverek enciklopédiája* és A. E. Hartink: *Golyós puskák és karabélyok enciklopédiája*.

Összefoglalva tehát a kötelező irodalom között szerepelnek jogszabályok és belső szabályzók és egy vezetélemről szóló könyv. Ebből kiemelten fontosnak tartom a 18/2008-as ORFK utasítást, amely jelenleg a rendőrségen az egyetlen használatban lévő intézkedéstaktikai útmutató. Az ajánlott irodalomban pedig szerepel öt lőfegyverekről szóló könyv, egy amerikai kommandós történetéről szóló könyv, valamint egy újabb vezetélemről szóló könyv. Láthatóan a fegyverek ismerete nagyobb hangsúlyt kap az intézkedéstaktika oktatásában.

Az elmúlt 20-25 évben rengeteg kiváló intézkedéstaktikai szakember dolgozott azon, hogy a rendőri intézkedéstaktika tudásanyagát bővítse, pontosítsa. Közülük néhányan írásban is összefoglalták tudásukat, ezeket feltétlenül érdemes a rendőri iskolákban az ajánlott vagy akár a kötelező irodalom részévé tenni. Ezek a teljesség igénye nélkül a következők: Kocsis István – Rostás Tibor *Rendőri önvédelem-közelharc* című munkája² – amelyet még az ORFK adott ki 1992-ben szakanyagként rendőri iskolák részére – mind a mai napig érvényes tudásanyagot halmoz fel az intézkedéstaktikáról, azon belül is a testi kényszer alkalmazásáról. Rác Ferenc 2001-ben jelentetett meg rendészeti szakközépiskolák tanulói számára készített jegyzetet *A rendőri intézkedések kommunikációja* címmel.³ Nyakó Lászlónak 2004-ben jelent meg *A modern intézkedéstaktika és edzéselmélet alapjai* című munkája.⁴ Csomós Istvánnak két 2008-ban megjelent írása is segítséget nyújt a rendőri kommunikáció fejlesztéséhez: *Intézkedés-lélektan és kommunikáció*,⁵ valamint *A kommunikáció alapjai*.⁶ Rostás Tibor szintén 2008-ban írt könyvet *Rendőri közelharc* címmel.⁷ Az 1992-es jegyzet mintájára szintén tartalmaz a testi kényszer alkalmazásához szükséges fogásokat, ám számtalan kiváló ajánlás található benne a rendőri intézkedéstaktika egyéb elemeiről, alapelveiről. Kelemen András – a Rendőrtiszti Főiskola egykori oktatója – két jegyzetet is készített a rendőri tanulóknak: *A testi kényszer alkalmazásának és a rendőri fizikai konfrontációjának oktatás módszertani alapja*⁸ és *A testi kényszer, elfogások realizálásának oktatásmódszertana*.⁹ Fónagy István *Önvédelem és intézkedéstaktika*¹⁰ című munkája elsősorban középiskolások számára készült, azonban egyes részei felsőoktatásban is kiválóan alkalmazhatók. Rivasz Gábor pénzügyőr 2009-ben jelentette meg *Az intézkedéstaktika alapjai*¹¹ című könyvét. Szeles Erika rendőri és szakpszichológus *Szituációs gyakorlat-gyűjtemény az intézkedéstaktikai és intézkedés-lélektan*

² Kocsis István – Rostás Tibor: *Rendőri önvédelem-közelharc. Szakanyag rendőri iskolák részére.* (h. n.), ORFK Oktatási és Kiképző Központ, 1992.

³ Rác Ferenc: *A rendőri intézkedések kommunikációja. Jegyzetek a rendészeti szakközépiskolák tanulói számára.* Budapest, BM Oktatási Főosztály, 2001.

⁴ Nyakó László: *A modern intézkedéstaktika és edzéselmélet alapjai.* (h. n.), (k. n.), 2004.

⁵ Csomós István: *Intézkedés-lélektan és kommunikáció.* Budapest, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, 2008a.

⁶ Csomós István: *A kommunikáció alapjai.* Budapest, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, 2008b.

⁷ Rostás Tibor: *Rendőri közelharc.* Budapest, Tökéletes Másolat, 2008.

⁸ Kelemen András: *A testi kényszer alkalmazásának és a rendőri fizikai konfrontációjának oktatás módszertani alapja.* Budapest, NKE RTK nyomdája, 2012.

⁹ Kelemen András: *A testi kényszer, elfogások realizálásának oktatásmódszertana.* Jegyzet. RTE, 2011.

¹⁰ Fónagy István: *Önvédelem és intézkedéstaktika. I. kötet középiskolások számára.* 2018.

¹¹ Rivasz Gábor: *Az intézkedéstaktika alapjai.* Budapest, VIVA Média Holding, 2009.

*képzésekhez intézkedéstaktikai instruktorok és pszichológusok számára*¹² című munkáját 2014-ben adta ki az ORFK, amely elsősorban az oktatóknak nyújt kiváló segítséget. Fentiekén túl nagyon hasznosnak tartom Allan Pease: *Testbeszéd. Gondolatolvasás gesztusokból*¹³ című munkáját, amely szintén elengedhetetlen segítséget nyújthat a rendőri intézkedésekhez, valamint a rendőrség belső szabályzói között mindenképpen megemlíteném a 7001/2006. ORFK irányelvet a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról.

Az általam említett könyvek, jegyzetek, szabályzók kivétel nélkül mind az intézkedéstaktikáról szólnak, vagy annak oktatásához, elsajátításához nyújtanak segítséget. Érdemes lehet az RTK-n ezeket is a hallgatók és tisztjelöltek figyelmébe ajánlani, illetve felhasználni az oktatáshoz.

4. Az intézkedéstaktika elemei

A rendőri intézkedésnek számtalan eleme lehetséges. Amit egy hivatásosnak el kellene sajátítania ezen a téren, annak felsorolásával olyan hosszú lista keletkezne, aminek elkészítésére nem vállalkozom. Az egyszerűség kedvéért az alábbi csoportokat határozottam meg, amelyekbe véleményem szerint minden elem beilleszthető:

- fizikai elemek csoportja;
- küzdősportelemek csoportja;
- taktikai elemek csoportja;
- eszközhasználati elemek csoportja;
- jogszabályismereti elemek csoportja;
- dokumentációs elemek csoportja.

Egyes csoportok között lehet átfedés, illetve elképzelhető, hogy más szakemberek más-más csoportokat alkottak volna, de a rendőrök intézkedéstaktikai tevékenységének sokszínűsége így is szembeűnő. Az alábbiakban röviden jellemzem az egyes csoportokat.

A fizikai elemek csoportja a rendőr fizikális képességeit foglalja magában: az erőt, állóképességet, gyorsaságot, a rendőr általános edzettségi állapotát. Ezek fejlesztése az RTK-n elsősorban a Testnevelési és Küzdősportok Tanszék feladata.

A küzdősportelemek csoportja azokat a mozdulatokat tartalmazza, amelyeket a rendőr testi kényszer alkalmazása vagy önvédelem közben alkalmaz. Ennek megtanítása szintén elsősorban a fenti tanszék feladata, ám ebben az intézkedéstaktika-oktatónak is nagy szerepe van.

A taktikai elemek csoportja a legnagyobb. Rengeteg mindent foglal magában. Véleményem szerint idetartozik bármely eszköz vagy fizikai képesség szituációhoz

¹² Szeles Erika: *Szituációs gyakorlat-gyűjtemény az intézkedéstaktikai és intézkedés-lélektani képzésekhez intézkedéstaktikai instruktorok és pszichológusok számára*. ORFK, 2014.

¹³ Allan Pease: *Testbeszéd. Gondolatolvasás gesztusokból*. Budapest, Park, 1989.

illő helyes megválasztása, a kommunikáció, a távolságtartó technikák, az épületben való mozgások, járművekkel szembeni intézkedések és még sok más. A közös a csoport elemeiben, hogy mindegyikhez valamiféle taktikát kell alkalmazni, ahogyan azt a „taktika” szó eredeti görög elnevezése is mutatja: *tekhné* – az elrendezés művésze.¹⁴ A taktikai elemek oktatása elsősorban az intézkedéstaktika-oktató feladata, ám a pszichológia és kommunikációs ismeretek is nagy szerepet játszanak a helyes elsajátításban, amelynek oktatása részben a Rendészeti Magatartástudományi Tanszék feladata.

Az eszközhasználati elemek csoportjához sorolom a bilincs, a rendőrbot, a könnygázciszörgő szpré és a lőfegyver megfelelő ismeretét és használatát, amelyek megtanítására az intézkedéstaktika-oktató hivatott.

Jogszabályismereti elemek csoportjába a rendőri intézkedés alapjául szolgáló jogszabályok megfelelő ismeretét és alkalmazását értem. Ez a csoport szintén több tanszék összehangolt munkáját igényli. A Közrendvédelmi Tanszék tart ugyan elméleti foglalkozásokat azokról a jogszabályokról, amelyek alapján a rendőr intézkedik, de a gyakorlatba való átültetés szintén az intézkedéstaktika-oktatók feladata.

Dokumentációs elemekhez az intézkedéseket lezáró rendőri jelentések írásának technikája tartozik, részben az intézkedéstaktika-oktatók, részben az informatika-oktatók feladata.

Fenti csoportosítással igyekeztem rámutatni, hogy az intézkedéstaktikának számos olyan eleme van, amelyek helyes elsajátításához más tudományterületek eredményeinek felhasználására, és más tanszékekkel való együttműködésre, összehangolt munkára lenne szükség. Az intézkedéstaktika-oktató önálló, saját elképzelése alapján végzett munkája – bármilyen magas színvonalú is – nem elegendő ahhoz, hogy a rendőrtanulók kiváló intézkedéstaktikai szakemberré váljanak. Egyéb tanszékekkel, szakemberekkel való szoros és rendszeres együttműködésre feltétlenül szükség van.

5. A testi kényszer oktatása

A rendőröket az állam felruhazza a legitim erőszak monopóliumával, így a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén alkalmazhatnak testi kényszert, ami azt jelenti, hogy az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre, vagy a cselekvés abbahagyására kényszeríthetnek bárkit.¹⁵

A testi kényszer oktatása az RTK-n elsősorban a Testnevelési és Küzdősportok Tanszék feladata, ám ebben az intézkedéstaktika-oktatóknak is aktívan részt kell vállalniuk. A testnevelők az alapoktól kezdik felépíteni a rendőrtanulók küzdősport-tudását, ám a számos egyéb teendő mellett az alapok megtanításánál többre nincs

¹⁴ Lásd: <https://wikiszotar.hu/ertelmezo-szotar/Taktika>

¹⁵ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről.

is lehetőségük. Mindemellett az intézkedéstaktika-oktatóknak már az első félévben meg kell tanítaniuk a hallgatóknak egy hibátlan földrevitelt, amelyről az első félév végén, a tisztjelölti vizsgájukon egy rövid intézkedési szituáció keretein belül számot kell adniuk. A gyakorlatban a testnevelők és az intézkedéstaktika-oktatók párhuzamosan oktatnak a hallgatóknak, illetve tisztjelölteknek testi kényszert. Az oktatásban részt vevő szakemberek mind más és más küzdősport- vagy harcművészeti tudással rendelkeznek. A rendőrök képzésének hivatalosan a mai napig nem része egyetlen konkrét küzdősport vagy önvédelmi rendszer oktatása sem. Minden rendőr azt a mozgásformát sajátította el, amelyik a szívéhez közelebb állt, vagy amelyikre lehetőség nyílt. Aki cselgáncsozni tanult, szívesebben mutat a hallgatóknak dobásokat, gáncsolásokat. Aki a jiu jitsut gyakorolta, szívesebben tanít karfeszítéseket és így tovább. Bármely küzdősportból vagy harcművészetből érdemes átvenni elemeket a testi kényszer elsajátításához, azonban meg kell állapítanunk, hogy ezen a téren az oktatás nem egységes. Mire a tisztjelölt eljut a negyedik tanév végéig, minden mozgásformából kapott egy kis ízelítőt, azonban egyiket sem tudja tökéletesen kivitelezni. Mindenképpen hasznosnak tartanám, ha az intézkedéstaktika-oktatók a Testnevelési és Küzdősportok Tanszékhez igazodva egységes képzést alakítanának ki a testi kényszer vonatkozásában. Érdemes lenne a testnevelő és intézkedéstaktikai szakembereknek egy asztalhoz ülni, és a képzés irányvonalát meghatározni, esetleg konkrét mozdulatok és alapelvek oktatásában megállapodni, majd ezeket a tanmenetben a megfelelő félévekben elhelyezni. Ehhez elengedhetetlen a két tanszék szoros együttműködése és konzultációk általi rendszeres véleménycseréje.

6. A szituációk gyakorlásának kiemelt szerepe

A 2000-es években indult meg az intézkedéstaktika pszichés hátterének vizsgálata. Az egyes elemek gyakorlását szituációba ültették, így a rendőrnek lehetősége nyílt stresszhelyzetben alkalmazni a tanultakat. Végh József pszichológus és egyben az első magyar túsztárgyaló amerikai mintára létrehozott egy taktikai házat az Országos Rendőr-főkapitányság Nemzetközi Oktatási Központ területén, amely akkoriban áttörést jelentett a rendőrök képzésében. Intézkedéstaktika-szakemberek a mai napig a taktikai házban való gyakorlást tartják a leghatékonyabb eszköznek a rendőrök felkészítéséhez. Felismerték, hogy ezzel a módszerrel tudja a rendőr az elméjét, a stressztűrőképességét és a figyelmét a leginkább kellő szintűre felkészíteni. A szituációk segítenek abban, hogy a rendőrtanuló a tanulmányai során kapott információkat megtanulja összekapcsolni és együttesen alkalmazni.

Véleményem szerint az intézkedéstaktika oktatása legalább 50-60%-ban szituációk gyakorlásából kellene hogy álljon. Az egyes intézkedéstaktikai elemek önálló gyakorlására kevesebb idő is elegendő. Továbbá úgy vélem, érdemes lenne a hallgatók és tisztjelöltek minden félévét egy vagy több intézkedési szituáció megoldásának

osztályozásával lezárni. Értelemszerűen olyan szituációt kellene megoldania minden tanulóknak, amely jellemzően azokat az intézkedéstaktikai elemeknek a tudását méri fel, amelyeket az adott félévben legtöbbet gyakoroltak.

Az RTK-n rendelkezésre áll egy intézkedéstaktikai terem, amelynek végében található egy kisebb méretű taktikai ház, illetve a terem is berendezhető kisebb paravánokkal, kordonokkal és egyéb tereptárgyakkal. Emellett a teremben üzemel multimédiás eszköz, amely képes különböző fény- és hangeffektek kibocsátására, ezzel életszerűbbé téve minden szituációt. Továbbá van az RTK-n két jól felszerelt lőtér, amelyek 180 fokos szögben engedik a lőfegyverhasználatot, és amelyekben berendezhető paravánokból összeállított taktikai ház. Fent említett helyszínek és eszközök alkalmasak a legkülönbözőbb rendőri intézkedési szituációk szimulálására, akár *simulation* fegyverrel (festéklövedéket kilövő fegyver) vagy éles lőfegyverrel, de akár fegyver nélkül is.

Szeles Erika rendőr és szakpszichológus *Szituációs gyakorlat-gyűjtemény az intézkedéstaktikai és intézkedéslélektani képzésekhez intézkedéstaktikai instruktorok és pszichológusok számára* című munkájában összefoglal számos olyan intézkedési szituációt, amelyek gyakorlásával a rendőr megszerezheti a kellő rutint és tapasztalatot a való életben történő intézkedésekhez, és amelyeket az oktatóknak is érdemes lehet felhasználni a képzésben.

7. A rendőri kommunikáció fejlesztése

Csomós István *A kommunikáció alapjai* című munkája jól szemléletes, hogy a rendőri intézkedés komplex kommunikációs rendszer. A kommunikáció a rendőr legerősebb és legtöbbet használt eszköze, mégis igen kis hangsúlyt kap az intézkedéstaktika oktatásában. A rengeteg technikai és taktikai elem oktatása mellett az intézkedéstaktika-oktatóknak alig jut ideje az intézkedések közbeni kommunikáció fejlesztésére. Érdemes lenne gyakoroltatni a hallgatókkal és tisztjelöltekkel, hogyan kell beszélni különböző korú, iskolázottságú, lelkiállapotú személyekkel, még hozzá különböző szituációkban. Például ha valakinek a viselkedése eleinte nem együttműködő, lehet erélyesebb hangnemre váltani. Ha valaki iskolázatlan, nem érti meg a bonyolult kifejezéseket, egyszerűbben kell fogalmazni. Aki agresszívan viselkedik, azt meg lehet nyugtatni néhány egyszerű mondattal. És még sorolni lehetne a kommunikáció kínálta lehetőségeket, amelyeket a rendőr intézkedés közben alkalmazhat. E technikák elsajátítása igen nehéz, és rengeteg gyakorlást igényel.

Az RTK-n a Rendészeti Magatartástudományi Tanszék foglalkozik kommunikáció oktatásával, azonban – a tanszéken dolgozók saját elmondása alapján – mivel ők civil oktatók, kevesebb rálátásuk van a hivatásosok intézkedések közbeni kommunikációjára. A magatartástudományi tanszék szerint már van szakmai kapcsolatuk az intézkedéstaktikai csoport oktatóival. Ennek a kapcsolatnak érdemes lehet részévé tenni az intézkedések közbeni kommunikáció gyakorlását. Az intézkedéstaktika-oktatók

a konkrét, életszerű szituációk leírásával, a kommunikációs szakemberek pedig a hallgatók kiértékelésével járulhatnak hozzá a feladathoz.

8. Jelentésírás mint az intézkedések lezárása

Felmerül a kérdés, hogy az intézkedésekről szóló rendőri jelentések megírása az intézkedéstaktikának része, avagy teljesen különálló feladat. Bármit csinál a rendőr intézkedése közben, azt utólag meg kell tudni indokolni. Ha bilincset vagy rendőrbotot használ, ismernie kell a jogszabályi hivatkozásokat, és ezt utólagosan úgy kell megfogalmaznia, hogy az egy parancsnok vagy ügyész számára is egyértelműen érthető és világos legyen, abból meg lehessen állapítani az intézkedés jogszerű és szakszerű végrehajtását. Ebben a tekintetben az intézkedés és annak dokumentálása szorosan összefügg, és mindkettő megfelelő intézkedéstaktikai tudást igényel.

A magyar rendőrök egységesen a Robotzsaru nevű programot használják dokumentálás céljából. Bármilyen iratot hoznak létre, azt ezen a szoftveren keresztül teszik. Az RTK-n a Rendészeti Kiképzési és Nevelési Intézet Informatikai Csoportja foglalkozik a Robotzsaru program használatának oktatásával.

Fentebb már említettem, hogy hasznosnak tartanám a hallgatóknak minden félévét egy intézkedési szituáció megoldásával és annak kiértékelésével zárni. Ezt a javaslatomat kiegészítem azzal, hogy a szituáció megoldása után érdemes lenne – az informatikatanár felügyeletével és iránymutatásával – jelentést írni a tisztjelöltekkel arról az intézkedéséről, amelyet végrehajtott. Törekedjen benne a vizsgázó a törvényesség és szakszerűség megindokolására, szerepeljenek benne a megfelelő jogszabályi hivatkozások, és végül kerek egész fogalmazásban tudja összefoglalni az eseményeket. Ez a feladat lehetőséget kínál az informatikaoktatónak a Robotzsaru program használatának osztályozására, valamint az intézkedéstaktika-oktatónak a jelentés tartalmának értékelésére. A tisztjelöltek ezáltal megtanulnának összefüggéseiben tekinteni a rendőri munkára, intézkedéseik tudatosabbá válnának, megértenék, hogyan kell a jogszabályi keretek között végezni a munkát, és komplett képet kapnának a rendőr járőrök munkájának kihívásairól. Mindezen célok megvalósításához szoros együttműködésre, a tanmenetek összehangolására és rendszeres konzultációkra van szükség az Intézkedéstaktikai Csoport és az Informatikai Csoport tagjai között.

9. Rendészeti szocializációs foglalkozások

A tisztjelölteknek az RTK-n kéthetente egy teljes nap és minden héten egy tanóra áll rendelkezésre rendészeti szocializációs foglalkozás megtartására. A rendészeti szocializáció kifejezés több helyen is szerepel az RTK dokumentumaiban.

Az egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata így fogalmaz: „A Kar küldetése [...] kialakítani a megfelelő és elvárt rendészeti szocializációt.”¹⁶ A Szervezeti és Működési Rendszerben a következőket olvashatjuk: „Az Intézet [...] a rendészeti szocializációt középpontba állító nevelési módszerek alkalmazásával gondoskodik a hallgatók megfelelő attitűdjének kialakításáról.”¹⁷ Az RTK honlapján a következőket olvashatjuk az alapfelkészítésről: „Az intenzív szakasz célja a fizikai állóképesség növelése, a rendészeti szocializáció alapjainak lerakása [...]”¹⁸

A rendészeti szocializáció kifejezés jelentését sehol nem találjuk leírva, de feltehetőleg a rendvédelmi szerveknél elvárt alapvető szolgálati érintkezési és magatartási szabályok összességét foglalja magában. Az egyes évfolyamok parancsnokai és kiképzői szinte teljes szabadságot élveznek azzal kapcsolatban, hogy ezen órákat milyen tartalommal töltik meg. Gyakoriak az alaki foglalkozások, illetve a külső előadók által tartott előadások különböző témakörökből.

A rendészeti szocializációs foglalkozások magas óraszama lehetőséget biztosít arra, hogy jelentős része az intézkedéstaktika-tudás fejlesztésére legyen fordítva. Ehhez természetesen az intézkedéstaktika-oktatók és a kiképzők együttműködése szükséges.

A rendészeti szocializációs órák kiváló alkalmak a rendőri kommunikáció szituáció közbeni gyakorlására, akár egy intézkedéstaktikai és egy kommunikációs szakember egyidejű jelenlétében. A szituációk tárháza szinte végtelen.

Lehetőség nyílik egy parvánokból kialakított és berendezett taktikai házban páros intézkedési szituációk megoldására, akár éles lőfegyverrel, *simulation* fegyverrel, vagy egyéb kényszerítő eszközökkel. A legkülönbözőbb tereptárgyak és multimédiás eszközök állnak rendelkezésre, amelyekkel színesebb és izgalmasabbá tehető bármely pálya.

A tisztjelöltek gyakorolhatják a lőfegyverrel a kézben történő mozgásokat – előre és hátra mozgások, fordulások – amelyre lökiképzés során egyáltalán nem, vagy nagyon kevés lehetőség nyílik.

A rendőr lőfegyverhasználati jogának egyes eseteit igen bonyolultan foglalja össze a jogszabály. Megtanulásuk és megértésük többszöri ismétlést és magyarázatot igényel. A rendészeti szocializációs órákon lehetőség nyílik arra is, hogy a lőfegyverhasználat egyes eseteit külön-külön szimulációs helyzetbe ültessük, ezáltal életszerűbbé és érthetőbbé tegyük a tanulók számára.

Természetesen arra is rá kell szánni a megfelelő időt, hogy a fent leírt szituációkat – amelyek lehetőség szerint kamerával rögzítve lettek – kielemezzük, a hibákat javítsuk, a jó megoldásokat díjazzuk akár szóban, akár egy kiváló osztályzattal.

Az aktuálisan hírekben előforduló vagy Youtube-on megtalálható rendőri intézkedések, továbbá az ORFK által rendelkezésre bocsátott esettanulmányok

¹⁶ Nemzeti Közszerződési Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat, VII. fejezet.

¹⁷ Nemzeti Közszerződési Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata, I. kötet, Szervezeti és Működési Rend 6. számú melléklet, A Rendészettudományi Kar Szervezeti Felépítése és Feladatköre 30. §.

¹⁸ Lásd: <https://felveteli.uni-nke.hu/kepzesek/rtk/>

tisztjelöltekkel való átbeszélésének is kiemelt szerepe lehet, amire szintén érdemes időt fordítani.

Végül pedig megismerkedhetnek a hallgatók azokkal a lőfegyverekkel, egyéb eszközökkel, amelyeket a rendőrök szolgálatban csak igen ritkán és kivételes helyzetben használnak, illetve amelyek csak bizonyos rendőri szerveknél vannak rendszeresítve, és amelyekből a fegyverraktárban is csak kevés példány található. Ilyen például a sörétes puská vagy a géppuska. Lehet, hogy a fiataloknak pályafutásuk során nem lesz több alkalmuk ilyen élményekkel gazdagodni.

10. Összefoglalás

Az intézkedéstaktika-oktatás fejlesztésére rengeteg lehetőség kínálkozik. Ezeket az oktatóknak, tanároknak, kiképzőknek kötelessége kihasználni, hiszen akár a rendőrök, akár a civil lakosság élete, testi épsége múlhat rajta. Az új generáció tagjai más testi adottságokkal és más szemlélettel rendelkeznek. Az oktatásnak igyekeznie kell alkalmazkodni ezekhez a változásokhoz, és az egyetemes tudást latba vetve stabil intézkedéstaktikai alapokkal rendelkező fiatal rendőröket nevelnie.

IRODALOMJEGYZÉK

- Csomós István: *A kommunikáció alapjai*. Budapest, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, 2008b. Online: www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozrendszerenek_kialakitasa/19_0725_tartalomelem_004_munkaanyag_100731.pdf
- Csomós István: *Intézkedés-lélektan és kommunikáció*. Budapest, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, 2008a. Online: www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozrendszerenek_kialakitasa/19_0731_009_101115.pdf
- Fónagy István: *Önvédelem és intézkedéstaktika. I. kötet középiskolások számára*. 2018. Online: http://bmkszf.hu/dokumentum/2710/Onvedelem_es_intezkedestaktika_I.pdf
- Kocsis István – Rostás Tibor: *Rendőri önvédelem–közelharc. Szakanyag rendőriskolák részére*. ORFK Oktatási és Kiképző Központ, 1992.
- Kelemen András: *A testi kényszer, elfogások realizálásának oktatásmódszertana*. Jegyzet. RTF, 2011.
- Kelemen András: *A testi kényszer alkalmazásának és a rendőr fizikai konfrontációjának oktatás módszertani alapja*. Budapest, NKE RTK, 2012.
- Nemzeti Közszerződési Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata, I. kötet, Szervezeti és Működési Rend 6. számú melléklet, A Rendészettudományi Kar Szervezeti Felépítése és Feladatköre 30. §.
- Nemzeti Közszerződési Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat, VII. fejezet. Online: www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/SZMSZ-2019-02-01.pdf
- Nyakó László: *A modern intézkedéstaktika és edzéselmélet alapjai*. (h. n.). (k. n.), 2004.
- Pease, Allan: *Testbeszéd. Gondolatolvasás gesztusokból*. Budapest, Park, 1989.
- Rác Ferenc: *A rendőri intézkedések kommunikációja. Jegyzetek a rendészeti szakközépiskolák tanulói számára*. Budapest, BM Oktatási Főosztály, 2001.
- Rivasz Gábor: *Az intézkedéstaktika alapjai*. Budapest, VIVA Média Holding, 2009.

Rostás Tibor: *Rendőri közelharc*. Budapest, Tökéletes Másolat, 2008.

Szeles Erika: *Szituációs gyakorlat-gyűjtemény az intézkedéstaktikai és intézkedéslélektani képzésekhez intézkedéstaktikai instruktorkok és pszichológusok számára*. ORFK, 2014.

Jogforrások

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

7001/2006. (IV. 6.) ORFK irányelv a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról

ABSTRACT

Thoughts on the development possibilities of police tactics education at the Faculty of Law Enforcement of the National University of Public Service

Gábor MÁTÉS

In my dissertation, I try to give useful and easy-to-apply methods and ideas for the development possibilities of teaching police action tactics at the Faculty of Law Enforcement. The tactical training of police officers plays a key role in the safety of themselves and civilians, so special attention should be paid to the teaching of this subject. In the following, I try to point out the importance of collaborations between the individual departments, the possibilities of applying the relevant literature, the practice-centric nature of the subject and the development opportunities provided by law enforcement socialisation classes. Last but not least, I try to emphasise the key role of pedagogical skills in higher education.

Keywords: *police tactics, education, physical coercion, security, communication, law enforcement socialisation*